

VAKBLAD OVER TEKST & COMMUNICATIE

TEKST

blad

JAARGANG EENENDERTIG

04 | 2025

OOK ONLINE

→ Een échte sorry?

Die doet pijn

→ Uitkomstnamen

In plaats van probleemnamen

→ Aantekeningen

Met pen of laptop?

→ ISO-standaard

Ook voor tekstwerk

De TikTokkende klimaatgeneratie Hoe bereik je die?

Vaak bereik je als tekstschrijver het beste resultaat samen met een partner.

In deze rubriek belichten we voorbeelden van bijzondere samenwerkingsprojecten.

Deze keer de 'schrijfster' en de 'schrijfcoach'. BAS DE LEEUW

Esther en Enne', het zou zomaar om de titel van een kinderboek kunnen gaan. Dat bedenkt ik me als ik het smalle trapje achterin de Utrechtse Kinderboekwinkel beklim, op weg naar de werkkamer van Enne Koens.

Zij is jeugdboekenschrijfster, onder andere bekend van het bekroonde boek over pesten 'Ik ben Vincent en ik ben niet bang'. Als schrijfcoach hielp ze Esther Erdsieck-Blaaser met het schrijven van haar levenswerk, het boek over haar vader Jan Blaaser. Met beide vrouwen praat ik over hun samenwerking, waarom je een schrijfcoach nodig hebt en wat het verschil maakt met een redacteur.

'Mijn Tante Heeft Een Olifant'

Bij het noemen van de naam Jan Blaaser zet de doorsnee vijftigplusser onmiddellijk 'Mijn Tante Heeft Een Olifant' in, gevolgd door een uitbundig trompetterend 'Tetetere-tete'. Dat carnavalsliedje was in de jaren zestig zijn grootste hit.

Maar, zo verklapt Esther, "mijn vader had er eigenlijk een hekel aan. Hij was een heel goede acteur, cabaretier en liedjesschrijver, maar overal waar hij kwam zeiden ze 'dat is die grappenmaker van 'Slurfie hangt buitenboord, zodat je niet zijn snurken hoort'. Hij voelde zich niet serieus genomen."

Esther was in 1988 pas tien jaar oud toen haar vader plotseling aan een hartaanval overleed. Hij leefde toen al een paar maanden gescheiden van Esther en haar moeder. De herinneringen aan haar vader, die ze in de coulissen van de theaters tijdens zijn optredens gadesloeg, zijn die van een kind.

Tientallen jaren later ging Esther, inmiddels een vrouw van middelbare leeftijd, op zoek naar het antwoord op haar grote levensvraag: hoe kan een man die zoveel succes had als artiest een liefhebbende vrouw en zijn dochtertje achterlaten en eenzaam sterven?

Ze beschrijft in het boek haar zoektocht en de gesprekken die zij voerde met collega's en vrienden van haar vader. Ze interviewde ruim veertig mensen, waaronder André van Duin, Joop van den Ende en Tonny Eyk.

Nadat ze met hulp van de enorme hoeveelheid materiaal een eerste manuscript van het boek schreef, voelde ze dat ze 'met de billen bloot moest'. Ze vroeg Enne, bij wie ze in de coronatijd een online schrijverscafé had gevolgd, of die eens 'met de rode pen' door het manuscript wilde gaan.

Esther

Anne

"Je gaat het toch nog honderd keer herschrijven"

Enne was meteen enthousiast: "Ik check bij een eerste manuscript altijd de stijl, want die kan ik iemand moeilijk leren. Esther heeft een fijne stijl: toegankelijk, niet teveel poes-pas, een mooie afwisseling tussen korte en lange zinnen. Daarnaast moet iemand bereid zijn om een boek desnoods opnieuw te schrijven. En dat was ze. Een schrijver heeft bij een eerste versie vaak nog niet helemaal de richting te pakken. Dan schrijf ik dingen in de kantlijn als 'dit erin, dit eruit, dit begrijp ik niet, dit begrijp ik wel, dit vind ik mooi, dit is saai.' Bij zo'n eerste versie let ik nog niet op spelling en stijl, want dat heeft geen zin, je gaat het toch nog honderd keer herschrijven."

Esther: "Ze heeft het persoonlijker gemaakt. Ik hield het van mezelf vandaan. Enne zei 'het is een biografie van je vader, maar wat doet het met jou?' Ik moest daarvoor oude pijn ophalen. Mijn vader heeft nogal wat liefdes gehad. Soms dacht ik 'waar zaten mijn moeder en ik in dat verhaal?' Ja, dat kunnen dingen zijn die hij zelf liever niet in de openbaarheid had gehad. Maar nu denk ik: da's dan jammer ... het is *mijn* verhaal."

Het spannende van het werk als schrijfcoach is volgens Enne dat het elke keer een zoektocht is: "Ik heb wel een eigen smaak, maar

die doet er niet toe. Mensen schrijven verschillend en je hoopt dat ze niet een 'Enne Koens' boek, oftewel een boek dat ik zelf had willen schrijven, gaan afleveren. Ik vind het belangrijk dat je als schrijver op je eigen smaak blijft zitten, want als dat niet zo is, dan schrijf je niet meer lekker. Dat zou ik erg vinden. Dat ik als schrijfcoach het schrijfplezier bederf, da's niet de bedoeling."

'Dit moet anders en dit ook en succes ermee'

Enne: "Een schrijfcoach heeft meer tijd voor de schrijver dan een redacteur bij een uitgeverij. Een schrijfcoach is er echt voor jou. Een redacteur let op hoe het boek in de markt past en of het taalgebruik klopt. Dat doet een schrijfcoach niet. Ik ga er met de schrijver het beste boek van maken dat mogelijk is en daarna zoeken we een uitgever. Ik ben meer een docent. Een redacteur zegt 'dit moet anders en dit ook en succes ermee'. Ik zeg 'dit zou anders kunnen' en dan leg ik uit hoe je dat aan kunt pakken."

Het is een misverstand dat vooral beginnende auteurs een schrijfcoach nodig hebben. Esther: "Juist als je al veel boeken hebt geschreven is het belangrijk om uit je eigen tunnel te komen. Ik gun iedereen een schrijfcoach waar je je veilig bij voelt. En stel jezelf open. Het is de bedoeling dat die gaat pulken aan jouw comfortzone."

Enne: "Je schrijft een boek om iets te bewerkstelligen in het hoofd van iemand anders. Je wilt iemand raken, iemand meenemen. Maar je bent niet iemand anders. Je bent jezelf. Om je verhaal een goed boek te laten worden, heb je meelezers, coaches en redacteurs nodig." ■

De schrijfster en de schrijfcoach